

**Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Асоціація університетів України
Одеська обласна державна адміністрація
Одеська міська рада
Одеський обласний інститут удосконалення вчителів
Освітньо-культурний центр «Інститут Конфуція»**

**ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО**

МАТЕРІАЛИ

ІІІ МІЖНАРОДНОГО КОНГРЕСУ

**«ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
В УНІВЕРСИТЕТСЬКОМУ ПРОСТОРІ»**

18-21 травня 2017 року

Місце проведення:

**Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського
(м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26)**

**Одеса
2017**

педагогічної імпровізації; вміння застосовувати терапевтичний вплив мистецтва на особистість учня, володіння різними способами художньої експресії;

► *особистісні*: володіння саморегуляцією та рефлексією; сформована позитивна «Я»-концепція»; прагнення та здатність до самовдосконалення.

Зазначені якості формуються у студентів в процесі вивчення фахових дисциплін, дисциплін психолого-педагогічного циклу та педагогічної практики.

Література

1. Дутчак У. В. Підготовка майбутнього вчителя музики до естетичного виховання підлітків засобами арт-терапії : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / У. В. Дутчак. – Київ, 2011. – 21 с.

2. Завалко К. В. Організація та зміст процесу формування готовності майбутнього вчителя музики до інноваційної діяльності / К. В. Завалко // Проблеми підготовки сучасного вчителя. – № 8 (Ч. 1). – 2013. – С. 43–50.

3. Ліхницька Л. М. Формування готовності майбутнього вчителя музики до мистецької інноваційної діяльності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.02 «Теорія та методика музичного навчання» / Л. М. Ліхницька. – Київ, 2011. – 20 с.

4. Сергеева Г. П. Модель последипломного образования педагога-музыканта: содержание, принципы, компоненты, функции, научно-методическое сопровождение. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.art-education.ru/AE-magazine> № 2, 2013.

ПРОФЕСІЙНЕ САМОВИЗНАЧЕННЯ ОСОБИСТОСТІ ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ

Ашихміна Н. В., Левицька І. М.

Університет Ушинського, Україна

У сучасному освітньому просторі майбутньому вчителю музики «знайти себе» вкрай непросто. Економічні реалії диктують беззаперечні вимоги і пріоритети до представників даної галузі. Поліфонічність підготовки студентів мистецько-педагогічних вишів детермінує певні утруднення щодо їх професійного самовизначення: чим ширше діапазон вибору, тим психологічно складніше надати перевагу одній професійній галузі. Крім того, професійне самовизначення зумовлює одночасно і самообмеження, яке супроводжується відмовою від багатьох інших видів діяльності. Саме тому для майбутнього вчителя музики так складно зробити відповідальний і, в певному сенсі, самообмежений вибір однієї сфери діяльності.

Перед педагогічним вишем стоїть завдання підготувати фахівців з чіткою усвідомленою позицією щодо професійного вибору, які відповідають запитам сучасного життя і здатні втілити ідеї оновлення системи мистецької освіти. Сучасна наука розглядає професійне самовизначення як складний динамічний процес розвитку особистості в професійній діяльності на основі найбільш повного використання нею своїх здібностей та індивідуально-психологічних можливостей (Б. Ананьєв, О. Асмолов, А. Деркач, Ю. Поваренко, Г. Ягодін та ін.). На думку вчених, процес професійного самовизначення складається з розвитку самосвідомості й реалізації духовних і фізичних можливостей суб'єкта, формування системи ціннісних орієнтацій, моделювання свого майбутнього, проектування адекватних професійних намірів, планів і перспектив, створення еталонів у вигляді ідеального образу фахівця (Г. Абрамова, Т. Бьюзен, П. Вайнцвайг, З. Зиглар та ін.). В педагогіці і психології накопичено достатній досвід у галузі теорії професійного самовизначення (С. Аскольдов, Р. Кіннер, Цж. Крумбольц, І. Мур, Ю. Поваренко, В. Розін, Дж. Холланд, С. Чистякова та ін.). Так, доведено, що професійне самовизначення зумовлюється фундаментальними життєвими установками, особистісним самовизначенням і є вибором, який здійснюється в результаті аналізу внутрішніх ресурсів особистості та співвіднесення їх з вимогами професії (Є. Бондаревська, Д. Белова, Г. Каган, Є. Климов та ін.).

Особливу увагу привертають роботи, в яких висвітлено особливості перебігу процесу ідентифікації особистості вчителів-початківців з професією (М. Ситнікова, Р. Касьонова та ін.), а також розвитку педагогічного потенціалу майбутнього вчителя музики і його самореалізації в період навчання (Г. Буреніна, В. Карташов, Г. Ципін та ін.). Дослідниками доведено, що професійне самовизначення майбутнього вчителя є основою його самоствердження і соціальної адаптації в суспільстві, а також наголошено на тому, що фахівець, який не володіє чіткою усвідомленою позицією щодо професійного вибору, не здатний до ефективного вирішення завдань освітнього процесу й до професійного самовдосконалення. В мистецько-педагогічній літературі найбільш переконливим (з нашої точки зору) є таке визначення даного поняття: «професійне самовизначення майбутнього вчителя музики є тривалим багатоступеневим динамічним процесом (а не поодиноким

фактом вибору) усвідомлення і конструювання їм цінностей та сенсів педагогічної діяльності, пов'язаної з відкриттям учням світу музичного мистецтва» [1, с. 7].

Аналіз літератури (в тому числі, змістовно-процесуальної моделі професійного самовизначення і схеми особистісного професійного плану Є. Климова, М. Пряжнікова та ін.), а також узагальнення педагогічного досвіду дозволяють виокремити домінуючі (з нашої точки зору) на сучасному етапі параметри самовизначення майбутнього вчителя музики. Це – загальна орієнтація в соціально-економічній ситуації в країні й прогнозування перспектив її змін; уявлення про професійні опції в сучасному мистецько-освітньому просторі та про можливі перешкоди на шляху до намічених цілей; усвідомлення особистих кроків до практичної реалізації визначених професійних перспектив і безперервна корекція розроблених планів; знання шляхів та способів подолання зовнішніх перешкод, самоактуалізація і саморозвиток особистісного потенціалу [2]. В цьому контексті, в художньо-освітньому процесі мистецько-педагогічних вишів повинна переважати цілеспрямована установка на професійне самовизначення майбутнього вчителя музики, а зусилля викладачів повинні бути спрямовані на перепрограмування свідомості студентів – зокрема, на формування позитивної мотивації, а також на інтеграцію в художньо-педагогічне співтовариство, персоналізацію і самоактуалізацію.

Ураховуючи вищезначене, навчання майбутніх учителів музики у виші повинно передбачати: аналіз і врахування основних положень проблеми професійного самовизначення; формування позитивного ставлення до мистецько-освітньої та майбутньої професійної діяльності; педагогічне самопізнання й розвиток самосвідомості; активізацію художньо-педагогічних здібностей і потенційних можливостей; формування уявлень про професійно значущі якості та норми поведінки «ідеального вчителя» (як зразка для наслідування) й особливості успішної мистецько-педагогічної діяльності; формування системи ціннісних орієнтацій; розвиток якостей і здібностей актуалізувати свій особистісний потенціал для досягнення високих професійних результатів; стимулювання внутрішньої потреби до самоактуалізації та самовдосконалення; прогнозування варіантів подальшого професійного самовизначення і моделювання свого майбутнього; сканування існуючих професійних опцій та аналіз умов для їх творчого доповнення і розширення тощо.

Грунтовне дослідження заявленої проблеми доводить, що актуалізувати майбутньому фахівцю власний потенціал можливо за умови виконання найкращим чином певної професійної діяльності. Більшість особистостей відчувають потребу у внутрішньому вдосконаленні, прагнуть до нього, так як спонукання до реалізації існуючих потенціалів органічно відповідає природі людини. Ця думка особливо важлива для сучасного випускника мистецько-педагогічного вишу – максимально прагнути розкрити свій потенціал, з урахуванням всієї багатовекторності і поліфонічності професії вчителя музики, через розширення меж його реалізації, варіювання комбінацій прояву свого таланту та свідоме визначення власної траєкторії самовдосконалення.

Література

1. Карташев В. А. Профессиональное самоопределение будущих учителей музыки в условиях среднего профессионального образования : автореф. дис... канд. пед. наук : 13.00.08 / В. А. Карташев. – М. : Институт художественного образования» Российской академии образования, 2007. – 26 с.
2. Пряжников Н. С. Профессиональное и личностное самоопределение / Н. С. Пряжников. – М. : Изд. Центр «Академия», 2008. – 320 с.

ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ ДО ВОКАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Ван Чень

Університет Ушинського, Україна-Китай

Діяльність сучасного вчителя музики відрізняється відкритістю зовнішнім впливам дійсності, динамізмом і багатофункціональністю. Зміст його діяльності полягає не тільки у організації навчального процесу, а й створенні на уроці художньо-творчої атмосфери, збагачення у школярів досвіду музичного сприйняття, емоційного відгуку, прищеплення їм особистісно-ціннісного ставлення до музичного мистецтва.

Вирішення цих завдань нерозривно пов'язане із здатністю вчителя виконувати на високому художньому рівні твори, призначені для слухання музики, розкривати їх музично-естетичну й емоційно-художню привабливість перед школярами. Значну часту цих творів складають народні пісні та їх обробки, романси, відносно нескладні арії, аріозо, тобто вокальні твори. Не менш значущою є вокально-виконавська підготовка вчителя і для успішного навчання школярів співу: